

Glossary in Greek

(translation: Olga Manouri & Sofia Papadopoulou)

Capabilities Approach Ανάπτυξη ικανοτήτων

Η προσέγγιση των ικανοτήτων πρωτοαναφέρθηκε από τους Amartya Sen και Martha Nussbaum στη θεωρία τους περί της οικονομίας της ανθρώπινης ευημερίας. Αυτή βλέπει την ανθρώπινη ανάπτυξη ως μια διαδικασία που επιτρέπει την προσωπική αυτονομία και ελευθερία, τόσο στη σκέψη όσο και τη δράση.

Όταν εφαρμόζεται στην εκπαίδευση, η θεωρία αφορά το ανθρώπινο δυναμικό από την άποψη των ελευθεριών του «να είναι» και «να κάνει». Σε ένα βασικό επίπεδο, αυτό σημαίνει ότι το άτομο είναι σε θέση να διαβάσει και να γράφει.

Οι ερευνητές χρησιμοποιούν την προσέγγιση των ικανοτήτων (capabilities approach) για να αποδείξουν την απώλεια του ανθρώπινου δυναμικού, όπως, για παράδειγμα στην περίπτωση που οι γυναίκες και τα κορίτσια δεν έχουν πρόσβαση στη βασική εκπαίδευση.

GeoCapabilities

Οι ικανότητες που αποκτούν οι μαθητές μέσω της διδασκαλίας της Γεωγραφίας

Στο ερευνητικό έργο GeoCapabilities, η καλλιέργεια του ανθρώπινου δυναμικού περιλαμβάνει την ικανότητα του ατόμου να σκέφτεται με εξειδικευμένους τρόπους - με βάση τη γεωγραφική γνώση και ιδέες.

Το ερευνητικό έργο GeoCapabilities διευκρινίζει το ρόλο που διαδραματίζει η γεωγραφική γνώση και η γεωγραφική σκέψη στην ανάπτυξη ενός μορφωμένου ατόμου. Πρόκειται για ένα άτομο με την ικανότητα να συζητάει για τον κόσμο μέσα από μια πειθαρχημένη προοπτική. Οι γεωγραφικές γνώσεις μας βοηθούν να κατανοήσουμε τον κόσμο πέρα από την καθημερινή μας εμπειρία.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι «capabilities : δυνατότητες-ικανότητες» είναι διαφορετικές από τις γενικές ικανότητες και μεταβιβάσιμες δεξιότητες, όπως η ομαδική εργασία, η επικοινωνία, και ο προγραμματισμός.

Όπως η Amartya Sen, δεν επιθυμούμε να καταρτίσουμε έναν κατάλογο των «capabilities» που πρέπει να μετρηθεί ή να αξιολογηθεί. Το να σκέπτεται κάποιος γεωγραφικά (ή επιστημονικά ή ιστορικά ή καλλιτεχνικά ...) δεν μπορεί να περιοριστεί σε μια λίστα.

Η χρήση λοιπόν των γεωγραφικών ιδεών και προοπτικών, μας βοηθάει να δούμε τον κόσμο με νέους τρόπους. Προβλέπει συγκεκριμένες , ισχυρές ιδέες. Αυτό συμβάλλει στην ανάπτυξη ανθρώπινων ικανοτήτων, διότι επιτρέπει ευκρινέστερο, κριτικό αναστοχασμό σχετικά με τις επιλογές και τις αποφάσεις που διέπουν τη ζωή κάποιου.

Curriculum Making Προγραμματισμός διδακτέας ύλης

Η χάραξη του προγράμματος της διδακτέας ύλης είναι η έμπρακτη εκδήλωση του προβληματισμού σχετικά με το πρόγραμμα σπουδών. Ένα χαρακτηριστικό αυτής της σκέψης, είναι η εκτίμηση των «σκοπών» ή «στόχων». Έτσι, σε αντίθεση με τον προγραμματισμό του μαθήματος ο οποίος συχνά κατευθύνεται από συγκεκριμένους μαθησιακούς στόχους και δραστηριότητες μάθησης, ο προγραμματισμός της διδακτέας ύλης ασχολείται με μακροπρόθεσμους στόχους. Έχει μια πιο στρατηγική θεώρηση από ό, τι ο σχεδιασμός του μαθήματος. Μέσα από την πορεία της μελέτης ο καθηγητής θεσπίζει το πρόγραμμα της διδακτέας ύλης, ώστε να μπορέσουν οι μαθητές να σκεφτούν γεωγραφικά.

Ο προγραμματισμός της διδακτέας ύλης είναι, ως εκ τούτου, μια επαγγελματική «πράξη εξισορρόπησης». Ο δάσκαλος πρέπει να ισορροπήσει αρκετά ανταγωνιστικές προτεραιότητες: τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών, τους σκοπούς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του μαθήματος, τις γενικές εκπαιδευτικές προτεραιότητες, τους ευρύτερους κοινωνικούς σκοπούς του σχολείου, όπως η εκπαίδευση για την αγωγή του πολίτη και ο υγιεινός τρόπος ζωής.

Ο προγραμματισμός της διδακτέας ύλης είναι μια δημιουργία από την αγγλοσαξονική παράδοση της μελέτης του προγράμματος σπουδών. Το ερευνητικό έργο GeoCapabilities αποκαλύπτει ότι υπάρχουν παρόμοιες έννοιες σε Θέματα Διδακτικής στη σκανδιναβική και τη γερμανική παράδοση.

Curriculum Leadership Ηγεσία στη διαμόρφωση του προγράμματος σπουδών

Η ηγεσία στη διαμόρφωση του προγράμματος σπουδών συνδέεται με τον προγραμματισμό της διδακτέας ύλης. Οι εκπαιδευτικοί είναι οι ηγέτες του προγράμματος σπουδών, όταν εμπλέκονται στο στοχασμό του προγράμματος σπουδών. Το πρακτικό αποτέλεσμα της ηγεσίας στη διαμόρφωση του προγράμματος σπουδών είναι ο αποτελεσματικός προγραμματισμός της διδακτέας ύλης.

Στο ερευνητικό έργο GeoCapabilities, οι εκπαιδευτικοί έχουν μια επαγγελματική ευθύνη να είναι οι ηγέτες του προγράμματος σπουδών. Είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς την ανάπτυξη ισχυρής εξειδικευμένης γνώσης (PDK) στα παιδιά και τους νέους, όταν η ηγεσία στη διαμόρφωση του προγράμματος σπουδών είναι απύσχα.

Curriculum Advocacy Προάσπιση του προγράμματος σπουδών

Προάσπιση σημαίνει: να δείξει κάποιος, δημοσίως, και να υποστηρίξει ένα συγκεκριμένο θέμα ή πολιτική - και να κάνει συστάσεις σχετικά με το πώς μπορεί να επιτευχθεί αυτό το θέμα ή η πολιτική.

Όταν οι καθηγητές αναλαμβάνουν την ηγεσία της διαμόρφωσης του προγράμματος σπουδών, συχνά πρέπει να εξηγήσουν το σκεπτικό τους και τις ενέργειές τους σε συναδέλφους, διευθυντές των σχολείων, γονείς και μαθητές. Αυτό είναι το πρόγραμμα προάσπισης σπουδών. Ίσως ο πιο ισχυρός τρόπος για έναν δάσκαλο να είναι συνήγορος του προγράμματος σπουδών είναι μέσω των επαγγελματικών τους ενεργειών.

Curriculum Artefact

Εργαλείο μάθησης- τεχνούργημα με ιδιαίτερη σημασία (ικανό να υποκινήσει την μαθησιακή διαδικασία)

Ένα σημαντικό μέρος της «ηγεσίας στη διαμόρφωση του προγράμματος σπουδών» είναι ο εντοπισμός και η δημιουργία ιδιαίτερων εργαλείων –τεχνουργημάτων μάθησης. Ένα τέτοιο εργαλείο είναι ένα εκπαιδευτικό υλικό που έχει ιδιαίτερη σημασία.

Πρόκειται για ένα βίντεο, ποίημα, κείμενο, εικόνα, διάγραμμα, χάρτη, γράφημα (ή ??) που έχει επιλεγεί επειδή είναι μια πλούσια πηγή δεδομένων και επειδή μπορεί να προκαλέσει μια απάντηση από τους μαθητές.

Σχεδόν πάντα αυτό το εργαλείο – τεχνούργημα είναι μόνο μέρος της όλης «διαδικασίας» μιας σειράς μαθημάτων. Αλλά αποτελεί ένα κλειδί και αξιοσημείωτο μέρος της. Ισχυριζόμαστε ότι ένα εργαλείο - τεχνούργημα μάθησης έχει δημιουργηθεί ώστε ένας καταρτισμένος και ικανός δάσκαλος να το δει, και στη συνέχεια να αξιοποιήσει το πλήρες δυναμικό του υλικού αυτού (εικόνα, γράφημα, το κείμενο ή οτιδήποτε έχει επιλεγεί).

Powerful Disciplinary Knowledge (PDK)

Ισχυρή πειθαρχημένη γνώση

Η PDK είναι μια μορφή γνώσης, συχνά αφηρημένη και θεωρητική, που επιτρέπει σε ένα άτομο να κατανοήσει και να ερμηνεύσει τον κόσμο. Αντλεί ιδέες και έννοιες που προέρχονται από ακαδημαϊκούς κλάδους. Εξειδικευμένοι εκπαιδευτικοί, όπως οι καθηγητές Γεωγραφίας, παρέχουν στους μαθητές ευκαιρίες να μάθουν πώς να χρησιμοποιούν τη γεωγραφική γνώση προκειμένου να σκεφτούν, να εξηγήσουν, να προβλέψουν και να οραματιστούν το μέλλον τους. Εξαιτίας της εξειδικευμένης και συχνά αμφισβητούμενης φύσης της, η PDK πρέπει να διδαχθεί από ικανούς και ενημερωμένους εκπαιδευτικούς και επομένως είναι απίθανο να διδαχθεί ανεπίσημα με τρόπο που να στηρίζεται στην εμπειρία της καθημερινότητας.

Vignette

Σύντομο παράδειγμα ισχυρής πειθαρχημένης γνώσης

Είναι ένα σύντομο παράδειγμα PDK στο πλαίσιο του μαθήματος της Γεωγραφίας. Το μάθημα της Γεωγραφίας περιγράφεται και στη συνέχεια αναλύεται με άξονα τις ερωτήσεις:

«Ποια είναι η PDK;»

«Πώς αναπτύσσεται η PDK;»

Τα PDK Vignettes που διατίθενται στο δικτυακό τόπο Geocarabilities απεικονίζουν στους εκπαιδευτικούς την αξία που έχει ο εντοπισμός της ισχυρής γεωγραφικής γνώσης για την ερμηνεία και την κατανόηση διαφορετικών ζητημάτων και θεμάτων.

Subject Didactics

Διδακτική του μαθήματος

Η διδακτική του μαθήματος διερευνά τη διδασκαλία, τη μελέτη και την εκμάθηση συγκεκριμένων σχολικών μαθημάτων. Έτσι η διδακτική της Γεωγραφίας ενδιαφέρεται για τη διδασκαλία, τη μελέτη και την εκμάθηση της Γεωγραφίας. Οι όροι 'didactics' και 'subject didactics' προέρχονται από τη γερμανική λογοτεχνία και χρησιμοποιούνται επίσης ευρέως στις σκανδιναβικές χώρες.

Η διδακτική του μαθήματος είναι ένας τρόπος για να συνδεθούν βασικές ακαδημαϊκές ιδέες με ευρύτερους εκπαιδευτικούς στόχους. Έτσι η διδακτική της Γεωγραφίας συνδέει την επιστήμη της Γεωγραφίας με εκπαιδευτικές επιστήμες. Αρχικά δίνεται έμφαση στην κατανόηση του μαθήματος της Γεωγραφίας και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του και στη συνέχεια στην εφαρμογή των προοπτικών του στις πρακτικές της διδασκαλίας.

Thinking Geographically Γεωγραφικός τρόπος σκέψη

Ο γεωγραφικός τρόπος σκέψης εισάγει στους νέους ανθρώπους τη Γη ως «αντικείμενο σκέψης» παρά ως «τόπος εμπειρίας». Ο γεωγραφικός τρόπος σκέψης μας βοηθά να εξετάσουμε τα πολλά περιβάλλοντα του κόσμου μέσα από τη συστηματική αναφορά στις διακριτά οργανωμένες έννοιες του τόπου, του χώρου και του περιβάλλοντος. Η πληθώρα των ουσιαστικών εννοιών (ανθρώπινα και φυσικά φαινόμενα στην επιφάνεια της Γης) διερευνώνται με τρόπο αιτίου- αποτελέσματος από τοπικό σε παγκόσμιο επίπεδο. Ο γεωγραφικός τρόπος σκέψης ενεργοποιείται από το συνδυασμό της βαθιάς, περιγραφικής γνώσης με την σχεσιακή κατανόηση και την εφαρμοσμένη σκέψη.

Three Futures Τρόποι προσέγγισης της διδακτέας ύλης (Διδακτικές μέθοδοι)

Τα Three Futures [Future 1, Future 2 and Future 3] αποτελούν μια «ευρηματική συσκευή». Δίνεται η δυνατότητα να διακρίνουμε τρία σενάρια προγραμμάτων σπουδών.

Τα τρία σενάρια αποτελούν κατά κάποιο τρόπο «καρικατούρες». Αλλά περιέχουν και στοιχεία αλήθειας:

Το Future 1 είναι ένα πρόγραμμα σπουδών που αποτελείται από «δεδομένη» γνώση, η οποία είναι στατική και μη αμφισβητούμενη. Ο εκπαιδευτικός παραδίδει τα γεγονότα.

Το Future 2 είναι κατά πολλούς τρόπους μία απάντηση στις ελλείψεις που έχει ένα πρόγραμμα σπουδών «μετάδοσης». Τα διδακτικά αντικείμενα είναι χαλαρά, οι γενικές δεξιότητες έρχονται στο προσκήνιο και το να «μαθαίνεις πώς να μαθαίνεις» αποτελεί πρωταρχικό στόχο.

Το Future 3 αποκαθιστά τις ευθύνες των εκπαιδευτικών (οι οποίοι είναι κάτι περισσότερο από μεσολαβητές μάθησης). Αλλά σε αντίθεση με το Future 1, η γνώση αμφισβητείται και είναι δυναμική. Οι μαθητές ενθαρρύνονται να σκεφτούν το πώς η γνώση μπορεί να διακριθεί.

Το έργο Geocarabilities υποστηρίζει ένα πρόγραμμα σπουδών που στηρίζεται στο Future 3 και συνοδεύεται από ισχυρή πειθαρχημένη γνώση. Πρόκειται για ένα πρόγραμμα εμπλοκής των μαθητών.